

НАУКА І ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА

Актуальність теми. Постановка та актуальність проблеми пов'язана з тим, що людство вступило в третє тисячоліття свого розвитку, епоху науково-технічної революції, що посилило антропогенний вплив на природу та породило нові проблеми й виклики, загостило увагу до традиційних глобальних проблем. Впровадження у виробництво найновіших досягнень науки і техніки, поява нових технологій призвели, до глибоких якісних змін у житті суспільства. Відбувається вдосконалення технологій і зростання виробництва, що сприяють повнішому задоволенню потреб людей, раціональнішому користуванню природними ресурсами, збільшенню виробництва продуктів харчування, але в той же час забруднюється природне середовище, знищуються ліси, посилюється ерозія ґрунтів, випадають кислотні дощі, зменшується озоновий шар навколо землі, погіршується стан здоров'я людей тощо. **Метою дослідження** є вивчення сутності глобальних проблем сучасності та основних шляхів їх вирішення.

Завданнями

дослідження

є:

– розглянути причини виникнення глобальних проблем сучасності; дослідити сутність глобальних проблем; розглянути класифікацію глобальних проблем;
– запропонувати шляхи вирішення глобальних проблем сучасності. **Об'єктом дослідження** є пояснення процесу феномену глобальних проблем сучасності. **Предметом дослідження** є сучасні глобальні проблеми людства. Потужний та динамічний розвиток людства на сучасному етапі сформував принципово новий рівень відносин, які набули всеохопного характеру та втягнули у свою площину майже всі країни світу, досягнувши такого рівня, коли можна говорити про їх глобальність. Глобалізація породжує чимало соціально-філософських проблем. Насамперед проблема впливу глобалізації на соціокультурний розвиток незахідних товариств, проблема співвідношення глобалізації та модернізації, вивищення чи приниження індивідуальних здібностей та якостей людини, із стрімким ростом глобалізації пов'язана проблема нівелювання сімейних цінностей. Ці та ряд інших проблем є свідченням того, що в процесі глобалізації змінюються самі основи соціального буття та значення цих змін ще тільки починає осмислюватися наукою і громадськістю. Глобалізація впливає на характер і спрямованість історичного процесу, долі народів і політику держав [6, с. 96-97]. Протягом останніх десятиліть у світі виникло та загостилося певне коло проблем, що стосуються інтересів та долі всього людства. Розв'язання даних проблем не підсилює жодній з країн світу зокрема. Необхідні скоординовані зусилля всієї спільності землян, адже під загрозою їх подальша доля. Подібні проблеми дістали назву глобальних (від лат. "globus" - куля, фр. "global" - всеохоплюючий, загальний). Причини виникнення глобальних проблем різноманітні. Їх можна поділити на три групи: 1) причини природного і демографічного характеру; 2) негативні наслідки господарської діяльності людей; 3) побічні наслідки розвитку науки і техніки. Існують певні ознаки, що дають змогу визначити проблему глобальною. А саме: 1) вони мають загальносвітовий характер, тобто стосуються інтересів значної кількості або ж усіх держав світу; 2) невирішення їх викликає загрозу людству, погіршення умов життя людей та розвитку продуктивних сил; 3) вони потребують невідкладних та рішучих дій на основі колективних і скоординованих зусиль світового співтовариства. Загальний економічний закон зростання потреб та й зростання чисельності самого людства вимагають все більше і більше відновлюваних та невідновлюваних природних ресурсів. Отже, загострюється суперечність між потребами людства та можливостями природи задовольнити їх на даному рівні розвитку продуктивних сил цивілізації. До другої сфери належать проблеми суспільних взаємовідносин між державами різних економічних устроїв, подолання економічної відсталості багатьох країн світу, локальні, регіональні та міжнародні кризи тощо. Останнім часом серед проблем даної сфери на перший план вийшли проблеми, пов'язані з регіональними конфліктами [4, с. 436-437]. Третя сфера - розвиток людини, забезпечення її майбутнього. До цієї сфери належать,

передусім, проблеми пристосування сучасної людини до умов природного та соціального середовища. [1, с. 316-318]. Виділяючи специфіку філософського осмислення глобальних проблем сучасності, можна виділити такі найважливіші, характерні лише для цієї форми пізнання особливості: 1. Формуючи світогляд, філософія задає певні ціннісні установки, які значною мірою визначають направленість людської діяльності, а відповідно і її результати. 2. Узагальнюючи дані окремих наук і теорії, які виникають в їх надрах, філософія дає таким чином інтегрований погляд на глобальні проблеми сучасності. 3. Філософія пояснює суспільні явища і процеси в історичному контексті, формуючи таким чином найбільш загальні закони розвитку суспільства і природи. Тому в дослідженнях глобальних проблем націлює на розуміння їх як закономірного явища і органічно пов'язаних з суспільним прогресом. Тому виникнення глобальних проблем розглядається як результат об'єктивного процесу суперечливого розвитку історії. 4. З філософських позицій можна побачити загальну тенденцію розвитку глобальних проблем сучасності, динаміку їх взаємодії і взаємообумовленість, в якій вони знаходяться. 5. Виконуючи культурологічну функцію, філософія дає можливість розвивати культуру людського мислення, а також знайомитися з культурою окремих народів, в якій формуються певні цінності, що спрямовують людину на певну діяльність. Без цього жодна з проблем, що стоять перед людством, не може бути вирішена [3, с.70-72].

Висновки: людство, як самоорганізована жива маса, значною мірою методом проб і помилок, часом занадто великою ціною і з змінним успіхом, але все-таки шукає вихід з кризових ситуацій, бореться за своє існування, прагне до кращого майбутнього. При цьому глобальні проблеми не залишають людству ніякого вибору, як, долаючи розбіжності і суперечності, йти до своєї єдності, зберігаючи самобутність культур, вікових традицій окремих націй і народів.

Література

1. Білодід Ю. *Філософія : Український світоглядний акцент: Навчальний посібник/ Юрій Білодід.* -К.: Кондор, 2006. -355 с.
2. Булинський В. *Філософія: Навч. посібник для студ. і аспірантів вищ. навч. закладів / Київський славистичний ун-т / Володимир Андрійович Булинський (ред.).* — К., 2002. — 315с.
3. *Взаимодействие общества и природы: филос.-методолог. аспекты кологической проблемы* / Отв. ред. Е.Т. Фадеев. - М.: Наука, 1986. - 349с.
4. Губерський Л. *Філософія: Навч. посібник для студ. і аспірантів вищих навч. закл. / І.Ф. Надольний (ред.).* — 5. вид., стер. — К. : Вікар, 2005. — 516с.
5. Петрушенко В. *Філософія : Навчальний посібник для вузів/ Віктор Петрушенко.* -4-те вид., перероб. і доп.. -Львів: Новий Світ-2000, 2006. -503 с.
6. Чигур, Р. *Феномен глобалізації: соціально-філософський аналіз / Р. Чигур // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Філософія. - 2015. - Вип. 18. - С. 96-102.*
7. Гончарук Т. *Філософія цивілізації та дух постмодернізму [Електронний ресурс]/Тетяна Гончарук //Мандрівець. – 2008. - №4. – С.37-40.*
8. *Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації: монографія/Т.В.Гончарук, Н.В.Гнасевич, М.І.Гурик, О.М.Рудакевич, Р.Ю.Чигур, М.Л.Шумка; за ред.. професора О.М.Рудакевича. – Тернопіль: ТНЕУ, 2015. – 256с.*
9. *Гончарук Т.В. Антропологізм філософських пошуків/Т.В.Гончарук//Сторінки історії: зб. наук. праць – К.: ІВЦ «Видавництво Політехніка», 2005. – Вип..21. – С.247-254. Чигур Р.Ю. Інформація та знання як основні ресурси інформаційного суспільства /Р.Ю.Чигур// Грани. Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах. - №2(106). – лютий. – Дніпропетровськ, 2014. – С.61-65.*